

în fața unei mari confruntări internaționale

I.T.I.-ul, for internațional al teatrului, cuprinzând reprezentanții slujitorilor scenei, ai criticilor și istoricilor de teatru, a hotărât ca, dincolo de sfera strălucitoare a discuțiilor și dezbaterilor teoretice, să se aplece asupra fenomenului scenic contemporan în aspectele sale concrete, izvorâte direct din activitatea creatorilor săi. Am participat la numeroase dezbateri în diverse țări și mi s-a părut mai mult decât firesc ca întreaga atenție să se reverse asupra celor mai tineri dintre noi — speranța noastră de mâine —, asupra acelora chemați să poarte ștafeta transmisă din generație în generație. Tinerii actori au fost mai de mult obiectul atenției speciale a I.T.I.-ului; un seminar dedicat „improvizației” s-a desfășurat la București acum câțiva ani, cu rezultate deosebit de promițătoare. În momentul de față, o altă realitate se impune pe plan mondial ca un dat major: fluxul creator al tinerilor regizori, înscrierea actului lor artistic în orbita neliniștită, dar strălucitoare a fenomenului spectacol. I.T.I.-ul nu putea rămâne indiferent la această realitate: a hotărât, de aceea, punerea ei în discuție, în cadrul unui ciclu de seminarii.

Pentru debut — ca „premieră” — a fost ales Bucureștiul. Nu doar ca un gest omagial. Regia românească s-a impus astăzi în lumea întreagă: nenumărate cronici, în mai toate limbile pământului, dedică aproape întreg spațiul lor concepțiilor regizorale demonstrate de Ciulei, Penciulescu, Giurchescu, Horea Popescu, Esrig, Cernescu, Cojar, Vlad Mugur și alții. Mulți dintre ei nu mai prîdidesc să facă față invitațiilor pe scenele unor teatre din țări cu mare tradiție artistică. Și nici acesta nu este un fenomen întâmplător. Pentru că regizorii astăzi consacrați au pornit de la izvoarele creatoare ale unor mari regizori români, care, într-un timp relativ scurt, au ridicat teatrul nostru național, de la procedeele empirice slujite însă de mari căutări, la gîndirea, aspirațiile, suflul și dinamica sensibilă a secolului 20. Paul Gusty, Ion Sava, Ion Aurel Maican, Soare Z. Soare, Sică Alexandrescu au creat adevărate „școli” fără bănci și cataloage, unii dintre ei fiind în profesia lor de regizori dublați de o mare vocație pedagogică — vezi de pildă, Victor Ion Popa. Dar abia în acest strălucit sfert de secol, **școala românească** de regie a devenit o realitate radiantă. Preluînd, așa cum spunea un mare regizor, de la tradiție flacăra și nu cenușa, tinerii regizori români, afirmați în plenitudinea forțelor lor artistice, au fost invitați să devină, și tineri dascăli, și și-au jucat excelent

și acest rol. Și iată, azi, că o a treia generație absoarbe interesul nostru. Cei mai tineri dintre cei tineri își spun apăsător cuvântul pe scenă, entuziasmind publicul, invitând cronicarii la ample analize și exegeze. Da, ne aflăm în fața unei puternice realități, marcate de această infuzie de tinerețe în teatrul nostru. Iată de ce e cu totul firesc să fim gazda primei întâlniri a regizorilor tineri, acum când țara se pregătește de marea sărbătoare a întregii ei tinereți. În acești ani pe care-i prăznuim s-au produs marile transformări reflectate cu aceeași vigoare și în teatru.

Așadar, prima reuniune I.T.I. închinată tinerilor regizori, dezvoltării lor profesionale după absolvirea studiilor, e găzduită la București. Vom asculta opiniile altora, ne vom spune gândurile noastre și vom vedea concretizat scenic rezultatul acestor gânduri: felul în care a fost pregătit un tânăr regizor, poziția sa pe coordonatele teatrului contemporan, punctul său propriu de vedere. Pe acest plan, tinerii noștri regizori vor putea — teoretic și practic — să demonstreze filiația lor la strălucita școală națională de teatru românesc, în corelație cu experiența universală a teatrului. Vor ieși mai ales în evidență condițiile deosebite de dezvoltare oferite tinerilor directori de scenă în țara noastră. Nu numai condițiile materiale — faptul că li se pun foarte repede la dispoziție piese, colective actoricești, spectacole. Ci, mai ales, atmosfera caldă, de încredere, de care sînt înconjurați: atenția criticii care încearcă să descifreze, să încadreze și să impună în sinteze și în generalizări estetice experiența tinerelor speranțe ale artei noastre; în sfîrșit, mai ales, atenția ce le-o acordă publicul. Pentru că, în centrul acestei reuniuni va fi fără îndoială și relația regizorilor cu publicul, element hotărîtor în definirea unui teatru cu larg ecou.

Tinăra generație de regizori își va demonstra astfel rolul său de ferment în ierarhia cronologică, în care nu lupta dintre generații e semnificativă, ci armonioasa conlucrare a diverselor personalități, diverse și ca stil, pentru a se realiza unitar, cu același elan, într-o aspirație comună contemporană.

În această ordine de idei, tinerii noștri creatori de spectacole vor putea să-și afirme deschis concepția lor filozofică și estetică, poziția lor partinică în închegarea spectacolului, vor putea să privească lucid complexitatea fenomenului nostru teatral, căruia ei îi dedică experiențe deseori generoase, căutări de cele mai multe ori încheiate cu spectacole valoroase.

Întîlnirea de la București va ridica nemijlocit și nenumărate probleme profesionale. Acestea, pornind de la criteriile de alegere a repertoriului (cu sublinierea opțiunii pentru piesa originală contemporană) și ajungînd la munca efectivă, practică, colaborarea cu actorii și cu toți ceilalți factori concret creatori ai spectacolului. Deci, o consfătuire de lucru. Dar nu numai una de informare: confruntările practice vor duce fără îndoială și la concluzii generalizatoare. Nu mă îndoiesc de ecoul internațional al acestei reuniuni, închinată teatrului lumii întregi.

Încă un semn al importanței ce se acordă în lume funcției teatrului în viața socială, reuniunea I.T.I. va fi pentru tinerii noștri care se vor întîlni și se vor confrunta în cadrul acesteia, prilej de a se arăta ucenici ai teatrului românesc socialist și, în primul rînd, ucenici ai vieții noi, pe care o trăim și pe care o vom sărbători în august pentru împlinirea unui sfert de veac de cînd o trăim. O dublă ipostază ale cărei laturi se întrepătrund organic — prin ființa regizorului tânăr ca profesie, matur ca cetățean.

În fața marii lor întîlniri internaționale, noi, ceilalți oameni de teatru, nu putem decît să-i înconjurăm cu toată sincera noastră dragoste, dorindu-le să fie la înălțimea misiunii lor contemporane, apți și demni de a cuceri aplauze pentru arta lor.

Ravin Velipan